

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nadstropje.
Oglasi po dogovoru.

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna številka 20 h.

Ako te liberalci hvalijo, hitro okreni, ker si gotovo zavozil.

Dr. Janez Evangelist Krek.

Slovenska Kmečka Stranka

je v svoji načelstveni seji dne 3. julija sklenila sledeče:

I.

Slovenska Kmečka Stranka se ponovno izjavlja za deklaracijo od 30. maja, obsoja pa vsako kvarjenje pravega smisla majniške deklaracije, zlasti pa razlaganje te deklaracije v tem smislu, kakor da bi slovenski narod bil omajan v svoji zvestobi do cesarske hiše in bi imel kak stik z veleizdajsko agitacijo, ki jo širijo uskoki iz nam sovražnih držav. Ta brezvestna agitacija je glavni vzrok, da se vojska od dne do dne podaljšuje. SKS. želi, da se čimprej sklene mir, ki naj vrne domovini njene sinove, da se zopet posvetijo delom miru na svojih domovih. SKS. obsoja vsako hujskanje, ki neti vedno hujše sovrašтво med narodi in državami.

II.

SKS. odobrava nastop deželnega odbora proti veleizdajskemu hujskanju in pozivlja vse občine, da naj ne poslušajo brezvestnega hujskanja slabega časopisja, ki je že doslej prizadejalo slovenskemu narodu največjo škodo, in se naj pridružijo v polnem obsegu tej prepotrebni resoluciji, ki naj pred svetom zopet reši čast našega ljudstva.

III.

SKS. najodločneje obsoja podle napade slabega časopisja na deželni odbor, ki se je

izkazal med vojsko kot edini branitelj našega ljudstva in naših županstev. Hujskanje občin na nepokorščino proti najvišji avtonomni oblasti v deželi je podiranje edinega stebra na katerega se opirajo svoboščine in pravice našega ljudstva, in kdor to dela, zasluži soglasno obsodbo vsega slovenskega naroda. SKS. zato pozivlja vse občine, naj trdno sklenjene z deželnim odborom izvršujejo zvesto svoje težke in odgovornosti polne naloge v interesu našega ljudstva.

IV.

SKS. pozivlja svoje deželne poslance, da ustanove svoj klub, ki naj v slogi z deželnim odborom in z vodstvom SKS. zastopa gospodarske in politične koristi našega ljudstva.

Ceško - jugoslovanska politika.

V sredo, dne 26. junija, so bili poslanci Stanek, Tusar in Korošec sprejeti od cesarja.

Isti dan je poročal „Venkov“, da imenovani poslanci zastopajo stališče, da Čehi in Jugoslovani ne bodo glasovali ne za proračun in ne za vojne kredite, da hočejo po možnosti pomagati pri ohranitvi parlamenta, a da od države ničesar nočejo.

„Venkov“ je glavno glasilo češke agrarne stranke, kateri pripada načelnik Češkega

Svaza posl. Stanek, ki je ob enem pravi voditelj skupne češko-jugoslovanske politike. — Tedaj je težko dvomiti, da se gre za resno češko-jugoslovansko politično izpovedanje, ktero treba resno presoditi. —

Zgorajšnji trije stavki vsebujejo bistvo „Venkovega“ sporočila, ktero je moral dobiti od najmerodajnejše strani. Prisiljeni smo izjaviti, da so nas ti trije stavki v celotni zvezi osupnili.

Da opozicija glasuje zoper proračun, je pri nas v Avstriji parlamentarna navada. Zoper to tedaj nimamo ugovora.

Zelo neumestna se nam pa zdi trditev, da Čehi in Jugoslovani od države ničesar nočejo. Če Čehi nič nočejo, je njihova stvar, dvomimo pa, da bi bilo res. Kar se pa našega ljudstva tiče, je prav gotovo, da ima do države obilico dobro utemeljenih in važnih zahtev. — **MI zahtevamo od države pravice; narodne, kulturne, politične in gospodarske!** Da to izvojujejo od države, zato je ljudstvo volilo poslance in zato hodijo poslanci v državni zbor!

Če pa poslanci od države sploh nič nočejo, je to v bistvu enopomembno z abstinenčno politiko. A potem res ne razumemo, čemu še hodijo poslanci na Dunaj in čemu hočejo na vsak način po možnosti ohraniti državni zbor.

Razumeli bi, če tudi ne odobravali, če bi češko-jugoslovanski poslanci dali naj

LISTEK.

Cyriel Buysse:

Drago odkupljena.

Vaška zgodba. — Iz zbirke holandskih povesti.

Ob razpotju štirih belih, s peskom posutih potov je stala na samem sredi prostranega polja Klevejeva hišica. Skupina visokih topolov je obdajala nizko, rumenkasto pobeljeno kočjo; rdeča opeka na strehi in zelene oboknice so jo delale posebno vidno.

Hišica je bila tako kakor majhen otok na širokem morju. Širna ravan okroginokrog je bila podobna spomladi v svojem nežnem zelenju morski gladini; v junijskih vetrovih upogibajoče se klasje je bilo kot valovito, bučeče morje; v poletni vročini pa je to bogato žitno polje pod temnomodrim nebom spominjalo na lahno šumenje morskih valov. Kakor daljna strma obal so mejila ravan vseokrog temna drevesa na obzorju.

V vsej svoji zlati, rdeči, plavi in vijolični veličini barv je dozorevalo žito. Visoko v zraku so žgoleli škranjčki svojo zadnjo sladko vižo. In prihajali so možje in žene, s srpi in kosami, in vzdihujoče je padalo pod njimi zlato klasje.

Po tem takem je bilo polje podobno velikemu pokopališču. Kjer so bili mesece in mesece rastle nešteti klasi in se tresli,

so se dvigali zdaj vsepovsod nepremični, mrtvi snopi. Stali so tu kot temnorumeni nagrobni kamni na daljnem bojnem polju, ki je bilo čulo mnogo bolesti in žalosti.

In nekaj tega žalovanja se je zdelo da je ostalo v vseh smrtnotibih kupih. Na golem strnišču je bilo čuti le še tihotožno čirčanje murna, in nisi videl drugega življenja kot frifotanje zaspanega, samotnega metulja, ki je poletaval semtertja.

Tako so stali snopi nekaj dni. Potem je prišlo vanje zopet novo, tuje življenje. Nekateri so padli vznak v ponosnem srdu kot junaki, drugi so popadali navzkriž in vseprek kakor vojne žrtve, mnogi izmed njih so se na videz borili, drugi spet pa so bili videti v divjem vrtincu kot plešoče ženske postave, tesno prepasane, v širokih valujočih krilih. Tainoni pa je ležal stegnen na tleh kot revno, ponižano bitje, ki prosi usmiljenja s sklenjenimi rokami in čelom poljublja zemljo.

In nad vsem tem tujim, fantastičnim življenjem je trepetal mrak s svojim težkim tajinstvenim razpoloženjem, kot bi tam zadaj na daljnem obzorju velika tiha roka zmešala vse bleščeče barve: od rdeče, plave, zelene, do škrlatne in oranžne, v eno samo motno, pusto sivino.

Potem so naložili trupla na vozove in peljali daleč v skednje. Nekaj so jih pustili na mestu, jih zložili v visoke kopice, in

stali so tu kot cele vasi iz sivih, majhnih koč s kopicastimi slamnatimi strehami. Krog in krog pa je počivala v mrtvaški tišini rjava, mastna, preorana prst, dokler je ni jesenska setev znova odela z nežnim zelenjem in končno pokrila zima s svojo veliko snežno odejo.

* * *

In Klevejeva samotna, nizka kočja je doživljala obenem vse to tiho življenje.

Zdelo se je kot da gledajo njena mala okenca čezinčez po daljni ravnini kakor človeške oči. Stare rože, rjave in rumene levkoje, rdeče hreše in pestre cvetke so duhtele v oknih in se vzpenjale ob sprednji steni. Ob oboku nizkih duri se je vila vinska trta, ki je krasila s svojim grozdem in perjem pročelje in se čedno stezala prav do rdeče strehe ter plezala po nji do malega dimnika, ki je bil ovit z visečim trtjem in sličen vazii. Zadaj za hišo je stal majhen hlev iz rdeče opeke poleg razdrapanega krova za voziček in vprežne pse; nekoliko dalje spredaj pod visokimi, šumečimi jagnjedi pa se je nahajala poleg skladavnice drv v prav majhni pregraji peč, ki se je v nji pekel enkrat na teden ržen kruh.

Kočja je živela tiho kakor vsa njena okolica. Smejala se je in svetila v blesku milega pomladanskega solnca, zvečer pa je brezskrbno zapirala svoje zelene oknice,

ostrejši izraz svoji opoziciji s tem, da bi korporativno izstopil iz državnega zbora. To bi bil vsaj resen in moški korak; sicer po našem mnenju ne posebno moder, a vendar še mnogo modrejši kot v „Venkovu“ označena politika.

Čemu še hoditi na Dunaj, če se od države „nič noče“?

Čemu zagotavljati, da se hoče ohraniti državni zbor — če se ga noče poslužiti v to za kar je: za izvojevanje narodnih pravic od države?

Vsako vidi, da je danes usoda državnega zbora odvisna od dovolitve proračuna in vojnih kreditov.

Da so naši poslanci zoper te vladne predloge, razumemo, kakor smo že rekli. — Pogrešamo pa doslednosti, ker ne prepuščajo skrbi za parlament tistim, ki hočejo od države kaj imeti, ki se poslužujejo državnega zbora v to, za kar je. Pretežaven, usoden je danes položaj našega naroda. Češko-jugoslovanska politika je zašla na Montello in ima pred seboj sovražnika, za seboj deročo vodo, ki zabranjuje od zadaj vsako izdatno pomoč. Treba je sovražnika popolnoma poraziti — ali pa umakniti se nazaj, tostran vode. — Ostati na Monstelli in ničesar storiti, je pa najslabše. —

„Mi od države nič nočemo“, to je slaba beseda. — Če so možje, ki nosijo danes odgovornost za našo narodno politiko, cesarju kaj takega rekli, ga niso dobro informirali.

Vodilni politiki naj dobro prevdarijo položaj, dokler je še čas in naj rešijo narod — iz Montella. —

Naš strelski polk in brezupljivost Jugoslovanskega kluba.

Naš vrli strelski polk se ima zahvaliti brezupljivosti „Jugosl. kluba“, da je njegov kader moral iz Ljubljane. Jugosl. klub je po članu svoje parlam. komisije osebno interveniral pri domobr. ministru, da bi se premestitev ne izvršila, a ker je upljiv Jugosl. kluba padel pod ničlo, ni prav nič dosegel!

Tako so naši strelci žrtev slabe politike lastnih poslancev.

kakor zveste, trudne trepalnice, da bi snivala v svitu mesečine in sanjala... njene rume nobele stene so se živo svetile v mesečini, kot da seva luna sama iz teh tihih sten.

Tako se je dvigala nekaj časa visoko nad celim okrožjem, je takorekoč kraljevala nad njim v ponosni zavesti svoje moči. Toda polagoma so zrasla žitna stebila okoli in okrog više in više, in potem je bila hišica videti vedno nižja in nižja; slednjič se je kazal le še vrh strehe, ki se je svetil kot iskra med valujočim zelenjem njiv in nemirno modrino neba.

Vedno bolj in bolj naraščajoče žitno valovje je hotelo slabotno, malo stvarco na videz docela uničiti in celo visoki topoli, ki so jo sicer čuvali in ščitili, so jo hoteli zdaj zadušiti pod težo svojih košatih vrhov. Toda ko je klasje bilo požeto, se je spet naenkrat jasno in zmagoslavno dvignila kvišku in ostala kot edina zmagovalka sredi gola polja. Visoka drevesa s cvetjem v vrhovih so jo ponosno krasila ter obdajala njene stene kakor veličastno oblačilo.

Petorica jih stanuje v koči: Kleve njegova žena in trije otroci. „Trije in pol“, je imel navado reči Kleve nekaj časa sem kadar je bil židane volje, kajti četrtega je v kratkem pričakoval. Klevejevo družino je vzdrževala kupčija s kunčevino. Vsako jutro

A nekteri gospodje imajo vedno pripravljene kak cenen izgovor, kadar se namreč blamirajo. Kriv je potem vselej — dr. Šusteršič! Cela Ljubljana govori, da neki poslanec trdi, da je videl dr. Šusteršičevo pismo, kjer nasvetuje premestitev kadra. Mi smo se pa natančno podučili in dognali z absolutno sigurnostjo — da to pismo ne eksistira. Če je kak poslanec trdil, da je tako „pismo videl“, se je tedaj zlagal.

Na vsak način si je pa pridobil „Jugoslovanski klub“ sijajno spričevalo uboštva, ko njegovi člani sami razglašajo, da ima ta klub manj upljiva, ko eno samo Šusteršičevo pismo — ki povrh še niti ni nikdar bilo pisano!

J. D. S.

Ko se je JDS shajal, smo opozorili pod novo krinko nastopajoče liberalce na dolžnost hvaležnosti, ki jo imajo napram ljubljanskemu škofu, ki je to že tako globoko padlo stranko zopet potegnil na dnevno luč in ji pomagal do veljave. To hvaležnost pa naj — tako smo priporočali — pokažejo s tem, da sklenejo v kulturnih in verskih zadevah stališče, kakršno je združljivo s stranko, ki stoji v dobrih odnosih s svojim škofom.

Na ustanovnem zborovanju JDS pa je poročal dr. Ravnihar o stališču JDS proti cerkvi takole:

„Od SLS nas loči tudi stališče napram cerkvi, verstvo in verskemu vprašanju. Spoštujemo verstvo kot naraven činitelj v človeškem čustvovanju, ne nasprotujemo njega javnemu udejstvanju ter mu priznavamo docela svobodni razvoj. Stojimo na stališču verske strpnosti in enakopravnosti vseh verskih naziranj. Smo pa odločno proti vsakemu izrabljanju verstva v politične svrhe. Cerkveni hierarhiji ne priznavamo višjega vpliva na narodno politiko, kakor kateremukoli drugemu sloju naroda. Narod nam je nad vse, gojitev narodnosti prva in glavna naloga, ki se jej mora podrediti vse drugo.“

Liberalci so torej ostali to, kar so bili. Tako sta govorila tudi Clemenceau in Bri-

and, ko sta pripravljala kulturni boj, da sta potem pregnala in oropala katoličane. Je vedno ista stara pesem, a naivne duše se iz svetovne zgodovine ničesa ne nauče. Bolestne izkušnje morajo priti vedno iznova.

To poglavje priporočamo gospodom profesorjem bogoslovja v studij. Izjava dr. Ravniharja je vendar vredna, da se „Slovenec“ bavi z njo.

Kar se drugih resolucij tiče, treba povdariti, da v njih o majniški deklaraciji ni več sledi. O dinastiji in okvirju monarhije ni več govora, vse je čisto v slogu zagrebške resolucije. Združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v neodvisni lastni državi na podlagi demokratičnih načel brez razlike spola (!) je sedaj geslo, po katerem se imajo ravnati Jugoslovani. Seveda bo ta formula sovražnikom slovenskega naroda dala zopet dovolj povoda, da bodo kovali iz nje orožje proti slovenskemu narodu v njega celoti. Kot najvišjo instanco zahtevajo ljudsko glasovanje ali plebiscit (seveda bi ga priznali le tedaj, če bi izpadel v smislu liberalnega terorizma), država naj odstopi in prenese svojo moč na občine, narodno gospodarstvo se naj nacionalizira, deželna avtonomija se naj odpravi. Kaj je nacionaliziranje gospodarstva, je dalo povod k debati, v kateri sta trčila skup princip socializma in privatnega kapitala. Seveda je pri liberalcih zmagal poslednji princip, a da se ta kočljiva stvar spravi z dnevnega reda so odločitev o njej prepustili izvršilnemu odboru. Priporočajo zadrage in banke. Kar je dobrega v sklepih JDS, je povzeto iz resolucij katoliških shodov, katere so tedaj le poslabšane.

Mi konstatiramo le sledeče.

1. V verskih rečeh je JDS popolnoma isto, kar je bila prej narodnonapredna stranka.

2. Državnopravno je JDS zavrzel majniško deklaracijo.

3. Politično pa ni pokazal niti najmanjše poti do dosege svojega cilja, ki je vendar osnovanje države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Kako se bo ta cilj dosegel, je pa tisto vprašanje, ki vsakega politika najbolj zanima, a o tem ne slišimo ničesar.

je vpregel pse in šel kupovat zajce. Peljal se je čisto ure daleč do nešteti kmečkih gospodarjev in kmetij in se je vračal šele pozno zvečer, s polno naloženim vozom pletenih košaric, v katerih so čepeli zajčki. Še isti večer jih je v hlevcu zaklal in djal iz kože. Meso je pošiljal veletrgovcu v bližnjo vas; kože pa je nataknil in raztegnil na palice, da so se sušile na solncu, in ko se jih je veliko nabralo, zelo mnogo na sto in tisoče, jih je skupaj prodal v mesto tvornici za kožuhovino.

Med tem je žena oskrbovala hišo in otroke. Irma dvanajstletna deklica, je hodila v šolo, zdaj pa je ostala doma, da pomaga materi. Paziti je morala na Pierkena, malega bratca, in na sestrico Seelevijo. Ob lepem vremenu so vsi trije po cele dneve ležali v travi pod visokimi drevesi ali pa v pesku sredi na razpotju pred malo hišico in se igrali.

Tudi otroci so živeli v vsem svojem početju in igranju tiho življenje okolice. Zdaj so bili sivi, mokri kot blato, zdaj rumeni kot pesek. Zdaj so se okrasili z belim cvetjem, zdaj zopet z rdečimi, plavimi, rumenimi ali vijoličastimi cvetkami, kakršne so pač natrgali okrog po polju. Bil je čas, ko so se namazali po rokah in obrazih s črnordečim sokom zrelega grozdja, in včasih pa so bili kar zeleni vsled preobilo zaužitega nezrelega sadja. Tupatam so bili

podobni neki vrsti grdih živali s pirjem ali dlako, ker se jih je prijelo po obrazih in rokah belo cvetje, ki je nagosto snežilo iz vrhov odcvetelih topolov. Drugič zopet so privezovali hrošče, nabadali metulje ali lovili mlade, negodne ptičke. Ko je bilo žito požeto, so letali s svojimi papirnatimi zmaji po praznem polju, jeseni pa so vlekli iz zemlje krompir, ga pekli v žarečem pepelu in ga s slastjo pojedli. Zares, bili so prave mrcine, vsi trije. —

* * *

Kleve je bil mož petinštiridesetih let, majhne postave, rumenkastega, pikastega obraza, kateremu so dajale velike, jasne, sivomodre oči prikupljiv izraz milobe. Svojega posla, ki ga je prevzel po očetu, ni ljubil. Neprestano klanje nedolžnih živalic je bilo zoprno njegovi mehki naravi. Klevejeva mamljiva želja je bila, pridobiti si toliko, da bi mogel kupiti malo kmetijo in redil na nji — pa če bi bila le ena sama kravica.

(Dalje prihodnjič.)

Razširjajte „Resnico“!

Okrožnica vsem županstvom na Kranjskem.

Županstva na Kranjskem so prejela naslednjo okrožnico:

Četrto leto že traja strašna vojska, ki je neizrečeno gorje prinesla človeštvu. Želja po miru, katero je naš presvitli cesar Karel takoj ob nastopu svoje vlade jasno izrazil in kateri je ostal zvest ves čas, češ da smatra kot najvišji cilj svojega življenja doseči svojim narodom pravičen in blagodejen mir, — ta želja se vedno odločneje pojavlja v vseh državah. In vendar ne pride do miru, ker naši sovražniki še vedno upajo, da jim bo mogoče uničiti naše cesarstvo. Poraženi na vseh bojiščih bi morali vendar izpregledati in spoznati, da se naše cesarstvo z orožjem ne da premagati. Zato pa upajo, da se bo avstrijsko cesarstvo razbilo po notranjih bojih, in vsled tega poizkušajo vse, da bi netili in pospeševali notranje nemire. Največ škodujejo našemu cesarstvu ljudje, ki so v najtežavnejšem času zapustili svojo domovino, ubegli k našim sovražnikom in sedaj bodisi z orožjem v roki, bodisi v politiki in v časopisju netijo bojno razpoloženje proti nam med prebivalstvom sovražnih držav. Tako so tudi nam v sramoto ubežali k sovražnikom nekateri Jugoslovani, ki se v državah entente ponašajo kot naši zastopniki in širijo neresnične vesti, kakor bi bili od našega naroda pooblašteni, da govore v njegovem imenu. Ti veleizdajalci so tisti, ki s svojim delom najbolj podaljšujejo vojsko, katere bi moralo biti že konec, ako bi zunanji svet bil pravilno poučen o istinitih razmerah v našem cesarstvu in o mišljenju in čustvovanju našega ljudstva.

Na čelu jugoslovanskim veleizdajalcem stoji bivši drž. poslanec Ante Trumbič, ki kot predsednik Jugoslovanskega odbora s svojimi enakovrednimi sodrugmi neprestano hujska in sovražnih deželah k nadaljevanju vojske. Ti izdajalci se z Lahi, našimi starimi sovražniki pogajajo, kako bi razkosali in razdelili našo domovino. Čimbolj se čuti, da se vojska nagiblje h končni odločitvi, tem hujska je ta brezvestna agitacija. Nedavni polet italijanskih letalcev na Kranjsko, na katerem so se razširjali veleizdajalski letaki, nam priča, da v deželah entente stavijo svojo nado na misel, da je tudi v našem slovenskem ljudstvu razširjeno tako veleizdajalsko mišljenje. S tem pa dajejo hkrati neprijateljem slovenskega naroda v roke najhujše orožje, da ves narod obdolžujejo in sumničijo.

Z ogorčenjem moramo nastopiti proti takemu početju in pred celim svetom očitno izjaviti, da naše ljudstvo z veleizdajalci neče imeti nobenega stika. Koliko tisoč naših mož in mladeničev je že prelilo svojo kri za cesarja in za domovino, in vse te žrtve naj bi bile zastonj, ako bi se posrečila namera naših sovražnikov! Koliko tisoč naših mož in mladeničev stoji v boju in tam zvesto izvršuje svojo vojaško službo! Vrniti se pa ne morejo na svoje domove ravno zaradi tega, ker rovanje veleizdajalskih uskokov podaljšuje vojsko od dne do dne. Tudi tem našim rojakom smo dolžni, da storimo vse, kar je v naši moči, da se enkrat za vselej zatre vsaka sumnja, kakor da bi prebivalstvo v zaledju ne stalo kakor en mož za njimi. Naš narod, skozi stoletja združen s habsburško vladarsko hišo, ni nikdar niti najmanj omahoval v zvestobi do vladarja. Naši vojaki so si zaslužili nevenljivo slavo v obrambi cesarstva, — to čast si hoče slovenski narod ohraniti tudi v bodoče!

Kranjski deželni odbor kot ustavni zastopnik naše dežele in njenega prebivalstva je vsled tega sklenil izjavo, v kateri na ne-

dvoumen način pred celim svetom izraža pravo mišljenje dežele in njenega prebivalstva. Ni pa dovolj, da samo najvišja avtonomna oblast v deželi nastopi za čast in poštenost naše domovine. Vsa dežela mora vstati in soglasno protestirati proti sramoti, katero ji podtikajo veleizdajalski ljudje, ki so prelomili prisego zvestobe in nastopajo sedaj kot naši sovražniki. Ta odločni protest vse dežele se naj izrazi v soglasnih sklepih vseh naših občin. Zato se pošilja županstvu priložena izjava dež. odbora s pozivom, da župan takoj skliče sejo občinskega odbora, v tej seji prečita dopis deželnega odbora in predloži priloženo izjavo v sklepanje.

Sklep se ima tekom 14 dni predložiti deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, dne 21. junija 1918.

Za deželnega glavarja:

Lampe.

Obrekovalna vojska frama-sonov.

Pismo svet. očeta lombardskim škofom. — Sv. oče Benedikt XV je odgovoril na adresu lombardskih škofov z daljšim pismom, kjer izvaja da ni samo potr radi grozot te brezizgledne svetovne vojske, ki preti celo Evropo uničiti, temuč tudi zaradi zasedne in rafinirane vojne obrekovanja in sovraštva, ki se vodi zoper njegovo osebo in njegovo delo.

Sv. oče povdarja, da je vse mogoče poskušal, da bi omilil žalostne posledice vojske. Opetovano je grajal vse pregrehe zoper pravico, kjerkoli so se zgodile. S svojimi opomini, po javnih molitvah in s svojimi predlogi v zadevi pravičnega in trajnega miru, se je sv. oče prizadeval, pospešiti konec grozne morije. Kljub temu se povsodi razširjajo nezmiselnosti, iz trte izvita obrekovanja, javno in tajno. Na deželi, po vaseh, kjer je žalost posebno globoka in kjer je posebna pozornost in posebno usmiljenje na mestu, se trdi, „da je papež hotel vojsko“; v mestih se pa trdi, da papež „hoče krivičen mir“, mir v prilog ene skupine vojskujočih se držav! Besede papeža se zaviljajo, osumljajo se njegove misli in namen. Še celo njegov molk vočigled enega ali drugega hudodelstva se obrekovalno tolmači, kakor da bi bilo sploh mogoče izreči obsodbo posameznih dejanj ob taki nesigurnosti v dejstvih sredi tacega viharja strasti! Sveti oče je splošno obsodil vsa krivična dejanja temeljem občeveljavnih načel, ki obsegajo vsa katero krivdo in je tako izrekel pravično razsodbo.

Končno razpravlja sveti oče sovraštva polno gonjo, ki se vodi v Italiji zoper velezaslužne duhovnike in ugledne škofofe ter opaža, da ga to niti ne preseneča niti mu ne jemlje poguma; nasprotno, to utrjuje v njem čutila dolžnosti, braniti svetost cerkve in njeno čast.

Sv. oče protestira tedaj zoper ta obrekovanja in jih priobčuje ne samo vesti vseh katoličanov, temuč apelira tudi na vest vseh poštenih ljudij celega sveta.

* * *

Hudobija svobodomiselstva res ne pozna nobenih mej. Framasonstvo in ž njim zvezano vesoljno svobodomiselstvo je izvalo to grozno vojsko in hujska še danes dosledno zoper vsak mirovni poskus. — Ob enem pa ima drzno čelo, hujskati zoper svet. očeta, duhovnike in druge katoliške može, da so oni zakrivjivojsko! Volkovi dolže jagnjeta!

Treba bo z bakljo posvetiti v predzgodovino vojske in pokazati vso satansko hudobijo svobodomiselstva, mej katerim zavzemajo tudi jugoslovanski svobodomiselci primerno „častno“ mesto.

Kako bo kmet letos oddajal seno in slamo.

Glasom naredbe urada za ljudsko prehrano je zaseženo vse seno in slama letošnjega pridelka. Vsak prost promet je izključen. Vsako prevažanje iz občin je mogoče le z dovoljenjem deželne poslovalnice za suho krmo v Ljubljani, ki ga je dobiti potom županstva, v katerega področju se krma nahaja.

Toliko o splošni uredbi prometa s krmo.

Poglejmo pa tudi kaj je važno za našega kmeta in kaj je važno za občine kot one oblasti, ki imajo skrbeti, da se zahteva krme (kontingenti) za nepridelovalce pravilno in pravočasno spravi skupaj. Občina mora podpirati pri tem delu oblasti, a po svojem bistvu pa mora predvsem strogo varovati koristi svojih občanov.

Vsak pridelovalec naj pazi, da bo vsaka množina krme, katero prostovoljno ali pa na poziv odda, tudi vpisana pri županstvu kot oddana, vsak župan pa naj zopet v svojem in v interesu občanov voditatančne zapisnike koliko suhe krme je vsak občan oddal, komu in kdaj. Vojaštvo nima pravice samo prosto nakupovati krme, ako se ne izkaže s posebnim izkazilom gori omenjene poslovalnice in se županstva naj ne dajo ostrašiti po nobenih grožnjah, kajti ves promet je urejen tako, da bo tudi vojaštvo, pravzaprav predvsem vojaštvo, popolnoma preskrbljeno, saj se ravno za vojaštvo in one civilne lastnike živine, ki ne pridelajo nič ali pa premalo krme, razpisujejo množine, ki jih imajo spraviti skupaj posamezne dežele. — Te oddajne množine se za posamezne dežele določijo na Dunaju na podlagi ploskev na katerih se krma prideluje ter se obenem pri predpisovanju teh množin (deželnih kontingentov) ozira število živine. Deželna vlada po enakem ključu razdeli kontingente na okraje, ti na občine, občine pa na posamezne pridelovalce. Tudi občina se ima ozirati pri tem na ploskev na kateri posameznik krmo prideluje, oziroma na množino pridelka in na število živine, ki jo mora posameznik prekrmiti do novine v prihodnjem letu. Kar bi se tedaj oddalo vojaštvu ali civilnim porabnikom suhe krme (ako se izkažejo s prej omenjenim izkazilom) je potemtakem vpisati na račun občinskega kontingenta kot oddano.

So pa zopet slučaj, da je vojaštvo pokupilo že marsikaj sena predno je izšla naredba, ki ureja ves promet s suho krmo. Vsak pridelovalec naj bi imel potrđilo komu je seno oddal in občine naj bi to šteje v kontingent. Upamo pač, da so bili kmetje letos previdnejši, saj jih je moralalanska šola dovolj naučiti previdnosti. Takih slučajev seveda naredba ne omenja, jaz pa se le osmelim trditi, da bi bilo krivično, ako se take oddaje ne bi šteje v kontingent, ker kar je oddano je pač oddano in bi potemtakem marsikateri pridelovalec ostal v najhujšem času brez krme, ako bi moral več oddajati, kot more z ozirom na število živine četudi je morda oddajal na tihem.

Splošno se toži, da letošnja letina niti toliko nebo dala kot lanska, če tudi je s početka jako lepo kazalo, kontingenti pa so skoraj še enkrattako visoki kot ona množina krme, ki so jo pridelovalci lani oddali na poziv, ki je torej bila vpisana t. j. brez onih mno-

žin, ki jih je vojaštvo rekviriralo s silo brez vsakih nakazil in potrdil, kar je bilo pokradenega in kar se je oddalo pod roko.

Marsikje je letos najelo vojaštvo obsežne travnike za pašo. Naloga županova je, da tudi to šteje v kontingent, kajti kontingenti so predpisani na podlagi ploskev na katerih se prideluje krma, v upanju, da bo vsa spravljena pod streho ter z ozirom na število živine. Ako je tedaj vojaštvo kjersibodi najelo n. pr. 100 hektarov travnikov za pašo in, ako znaša povprečni normalni pridelek na hektar primeroma po 2000 kilogramov, tedaj je občina v tem slučaju oddala vojaštvu celih 20 vagonov krme. Pri razdelitvi kontingentov se tudi s takimi slučajji ni računalo in bi se oblasti utegnile izgovarjati, da vojaštvo na fronti kljub temu potrebuje zahtevane množine, tedaj to ne velja, ker oddaja se ima izvršiti na zgorej omenjeni podlagi in če tedaj radi tega, ker je vojaštvo pridelek vnaprej popaslo, za splošno preskrbo primanjkuje sena, naj se ne zahteva, da bi take dajatve utrpele posamezne občine, ampak naj se tako nastali primanjkljaj pokrije s posebnimi dajatvami iz cele države, popaseni pridelek pa se mora vsekako dotični občini računati v kontingent, ki bo navadno sedaj predpisano oddajno množino že itak presegel. Pri neupoštevanju takih slučajev bi zopet najbolj bile obremenjene one dežele kjer je mnogo trena. Občani takih občin bi morali, ako bi tudi novi kontingent izpolnili pač v najhujšem času zopet svojo živino stradati in trpeti gmotno škodo na korist drugih, in je vendar že hudega dovolj, če je naša dežela lansko leto morala oddati mnogo več kot je bilo od nje po pravici zahtevati mogoče, ne glede na to kar je vojaštvo pobralo samo in kar ni nikjer vpisano, med tem ko druge dežele razven Koroške in Tirolske niso izpolnile niti petine svojih dolžnosti, čeprav vse vprek toliko lajajo o svoji avstrijski lojalnosti in avstrijskem patriotizmu. Seveda mi smo imeli fronto pred nosom, v deželi sami pa polno vojaštva in posebno trena. Ako vojaštvo od drugod ni pravočasno dobilo dovolj krme za svoje konje, ki so stradali tako, da so dobesedno požrli cele lesene kozolce, plotove, žaganice, kjer so jih naleteli, je pač samoposebi umevno, da je vojaštvo jemalo tam kjer je bilo najbližje mogoče kaj dobiti, to je v naši deželi. Škoda, ki jo je pri tem utrpela naša živinoreja je nepopisna, to so milijoni in milijoni in zato trdim, da nam nikdo ne more ničesar očitati, če se letos z vso silo postavimo za svoje pravice, če brezobzirno branimo kar je naše in ako oblasti že danes opozarjamo, da razmišljajo o vseh mogočih okolnostih in načinu, kako bodo v slučajjih izrednih primanjkljajev pokrile potrebo in odkod.

Slučajev ko vojaštvo pase po travnikih in s tem košnjo popolnoma onemogoči, ni malo, in ravnotako ni malo slučajev, ko vojaštvo kupuje košnjo. Marsikateri kmet ve, da sena ne bo mogel pospraviti. Mesto, da ostane travnik nepokošen, odda košnjo vojaštvu. Tako se je začelo nekako prostovoljno oddajanje na račun pričakovanih kontingentov. Urad za ljudsko prehrano seveda tudi s takimi možnostmi ni računal, dasiravno bi bil moral. Toda delavec kljub vsem objavljenim oprostivam le ni. Da drago seno ne bo šlo v nič in da ne zapravljamo tako potrebne krme, je kmet pač moral sam od sebe najti in udeležiti nekaki regulativ. Kakor že omenjeno je oddaja krme predpisana na podlagi pridelovalnih ploskev in ne na podlagi resničnega pridelka in je s košnjo, prepuščeno vojaštvu že v takih okolnostih prostovoljno prevzeta oddaja krme, ki se mora računati v

kontingent. Kar je kdo oddal košnjo vojaštvu naj to priglasil pri občini in naj pove koliko je isto nakosilo, oziroma koliko je utegnilo nakositi, ako mu dejanska teža niznana, vsak župan pa naj se odločno postavi na stališče, da je te množine šteti v kontingent. V zapisnik naj si natančno zapiše kraj in naslov oddelka, ki je seno pokosil. Oblasti bi se morda utegnile izgovarjati, da vse kupčije in pogodbe, ki so bile sklenjene pred objavo naredbe niso veljavne, toda upoštevajo naj, da kmet s košnjo ne more čakati, da se uradu za ljudsko prehrano izdati polovičarsko naredbo, ampak se mora ravnati po letnih časih, kajti ti so njegov najvišji minister. Sicer pa je kmet košnjo prodal zato, ker je vedel, da sam iste ne bo mogel pospraviti in je računat čisto pravilno, da naj pride to komurkoli v prid, mesto da segnje na travniku, zase je pridržal le toliko kolikor najnujnejše potrebuje za svojo živino, oddal je torej že kar je mogel oddati. Ako bi tedaj še od svojega moral kaj oddajati bi to bilo krivično, kajti kdor je oddal kaj košnjo jo je gotovo oddal več kakor bi utegnila znašati nanj odpadajoča množina oddaje. Pri tej prostovoljni oddaji gotovo ne zasluži, da bi trpel še gmotno škodo, ampak zasluži nagrado.

Iz omenjenih ozirov bi bilo prav, ako bi okrajna glavarstva predpisala kontingente občinam le na podlagi pridelovalnih ploskev in z ozirom na število živine pri čemur bi upoštevala tudi lastnino drugih občanov v posameznih občinah. Tako delo pa je pri sedanjem zaposlenju popolnoma nemogoče in odkrito rečem, da tega glavarstva ne bodo niti hotela niti mogla izvršiti. In če tudi bi se to zgodilo, bo tisti trpel občutno škodo, ki je prodal košnjo ali, ki je sploh kaj sena oddal predno je izšla naredba, ako se mu tega ne bi štelo v kontingent. V takih slučajih bi se načela pravične razdelitve letošnje oddaje krute kršila, česar naredba urada za ljudsko prehrano gotovo ne more in ne sme nameravati. Zato naj vsak posameznik čuva svoje koristi, občina pa koristi cele občine, vsak izreden slučaj naj župan takoj uredi sporazumno z okrajnim glavarstvom in deželno poslovalnico za suho krmo, kateri dve oblasti bosta kmetovo pravično stvar podpirali in potrdili, da je vsako oddano množino krme šteti v predpisani kontingent. Za slučaj pa, da se oblasti na Dunaju s tem že a priori ne bi mogle sprijazniti pa naj se primerno nastopi in naj se zahteva, da se imajo iz takih slučajev eventualno izvirajoči primanjkljaji kriti po primernem ključu z dodatnimi kontingenti, ki se predpišejo vsem deželam po prej omenjenem ključu. Toliko v varstvo kmeta pridelovalca, oblastim pa povemo, da bo naš kmet v svoji prirojeni uslužnosti vselej prostovoljno rad dal kar le more, največkrat še več kakor bi kot pameten in previden gospodar smel, da v svojem zdravem razumevanju svojih patrijotičnih dolžnosti ne bo ničesar opustil, kar ne bi utegnilo pospešiti gladke preskrbe vojnega erarja kakor tudi civilnih porabnikov.

Tako sedaj si svoj članek dovršil, opozoril si kmeta, potolažil oblasti, brž obriši pero in oddaj članek uredništvu. Temu pa ni tako. Rad bi zaključil, toda hočem in moram opozoriti še na nekaj kar je pri sedanjem načinu predpisavanj kontingentov gotovo še važneje kot omenjene vojaške košnje in paše.

Omenil sem to že prej. To je dejstvo, da ima v naših gospodarskih razmerah veliko posestnikov svoje travnike po raznih občinah. Ako oblasti predpišejo občinam oddajo na podlagi pri-

delovalnih ploskev in z ozirom na število živine, potem bodo predpisale kontingente občinam v različni, na videz pravični, za vse enakostni množini. In vendar bodo posamezne občine pri taki razdelitvi zelo prizadete, druge pa bodo na neopravičen način stale znatno boljše. To bom najbolj osvetlil s primerom. Občina A ima po že večkrat omenjenem načinu predpisovanja kontingentov oddati 16 vagonov sena. Po istem razmerju izračunana množina oddaje pa znaša za občino B n. pr. samo 6 vagonov. Občani iz občine A pridelujejo krmo izključno v domači občini, oni iz občine B pa imajo veliko travnikov v občini A. Vzemimo, da na teh nakosijo občinarji iz B 4 vagone sena. Ako posestniki z B zvoziyo svoje 4 vagone sena iz občine A v svojo občino in, ako so predpisanih 6 vagonov že oddali, potem dotičnikom značijo ti 4 vagoni velikansko pridobitev, občina B ni oddala pravzaprav potemtakem več kot 2 vagona. Drugače pa izpade račun za občino A. Kontingent ji je bil predpisan na podlagi vseh v občini se nahajajočih pridelovalnih ploskev, tedaj tudi od onih, ki so last posestnikov iz občine B, število živine pa se je upoštevalo samo iz občine A. Občina A je radi tega nesorazmerno bolj prizadeta kot občina B, poleg tega pa je še ob one 4 vagone krme, ki so jo občinarji iz B zvozili v svojo občino in bi imela te 4 vagone nadomestiti v svojo škodo občina A, ako se župan takoj ne postavi za koristi svoje občine. Občina A bi potem takem oddala mesto 16 celih 20 vagonov sena iz svojega okrožja, občina B pa le samo 2 namesto 6 vagonov. Zato se mora župan občine A pač potruditi in tujim občinarjem zaseči vse v njegovi občini pridelano seno v korist kontingenta lastne občine in naj sena nikakor ne pusti izvažati, odnosno naj, ako je že izvoženo takoj posreduje pri okrajnem glavarstvu, da se ta pridelek zahteva v toliko večjem kontingentu občine B ter se obnem zniža kontingent občine A za omenjeno množino. Po novi določitvi bi imela tedaj oddati občina A prejšnjih 16 vagonov manj 4 vagone, ki so jih odpeljali v občino B, kar bi zneslo le vsega skupaj samo 12 vagonov. Župan je torej odpravil oddajo krivičnih dveh petin, občina B pa bi morala potemtakem oddati stari kontingent 6 vagonov in 4 vagone, ki so jih pridelali posamezni posestniki v prej omenjeni občini, kot lastniki travnikov v tuji občini, vsega skupaj bi tedaj imela oddati občina B 10 vagonov sena, da bi bila v isti meri obremenjena kot občina A, oziroma kot druge občine v katerih so lastniki vseh travnikov izključno le domačini.

Želim pravice vsem enako in zato sem se čutil dolžnega napisati te vrstice v opozorilo posameznikom in posebno pa županom, ki naj v danih slučajih takoj napravijo vse potrebne korake in naj se strogo držijo načela, da je šteti med kontingent vsako iz občine oddano množino krme. Tako ravnanje priporočam tem nujnejše, ker ni gotovo, da bi z enkratno oddajo bilo že vse odpravljeno, saj ne vemo kakšna bo v raznih deželah druga košnja in koliko se zna morda še zahtevati, saj ne vemo če ne bo konec rekvizicij šele takrat ko bo šla zadnja slama s strehe, kakor tudi ne vemo kako se utegnejo tudi letos izogniti oddaji one avstrijske dežele, ki lansko leto niso dale skoraj ničesar. **Največja pazljivost in previdnost je zato vsekako zelo in nujno priporočljiva. Vojno in vojna bremena naj pa prenašajo vse ne samo avstrijske, ampak vse avstrijsko-ogrske dežele enako.** I. K—c

Razširjajte „Novice“.

Jugoslovansko vprašanje.

Srbi mislijo samo nase.

Pri vsaki volitvi na Hrvaškem se pokaže kako Srbi mislijo samo na svojo lastno korist in ne na takozvano „jugoslovanstvo“. Pri volitvi v okraju Srb je kot kandidat vladne koalicije kandidiral dr. Dimović iz Bosne. Rečeno je bilo, da bode proti njemu kandidiral kot opozicijski kandidat neki Srb na temelju jugoslovanske politike. Dimović pa je bil izvoljen brez protikandidata. Srbi so svojo opozicijo vrgli pod klop in se smejejo tistim Hrvatom in Slovencem ki so tako naivni, da zanje hodijo po kostanj v ogenj.

V hrvatsko-srbski koaliciji

dalje vre. Iz koalicije sta izstopila dr. I. Lorković in dr. Gjuro Surmin.

Vsled borbe za dnevnik „Hrvatsko Riječ“ so postale razmere v koaliciji jako napete. Večina poslancev je na oportunistični strani, stranka (Hrvatska ujedinjena samostalna stranka, ki tvori hrvatski del koalicije) pa očitno simpatizira z drjem Lorkovićem in prof. Surminom.

Politični pregled.

Sedanje razmerje strank v avstrijski zbornici:

Cesky svaz	96 poslancev
zveza nemško nacionalnih strank	94 „
nemški krščanski socialci	67 „
Poljsko kolo	64 „
nemški socialni demokrati	42 „
Jugoslovanski klub	31 „
Ukrajinci	28 „
Italijani	14 „
Poljaki socialisti	8 „
Vsepoljaki	7 „
divjaki	7 „
Rumuni	5 „
Vsenemci	3 poslanci
Skupaj	466 poslancev.

Iz češke socialnodemokracije.

Iz socialnodemokratskih listov posnemamo: 28. septembra t. l. in naslednje dni so bo vršil strankini zbor češkoslovske soc. demokratične stranke. Glavni urednik „Prava Lidu“ sodrug Stivin je napisal že par člankov z ozirom na ta zbor. Strankina javnost ga napeto pričakuje. Je tudi več principiellnih stvari rešiti. Ugnezdilo se je zadnje čase v nji marsikaj, kar ni prav. Na zborovanjih se volijo častna predsedstva, poslanec Haberman sprejema častno občanstvo mest in trgov. Razmerje do češke socialistične stranke je treba razjasniti. 21. in 22. t. m. je o vsem tem že razpravljaj širši strankini izvrševalni odbor na seji, ki je trajala dva dni.

Pariz o češko-slovaški vojski.

„Zeit“ poroča po „Le Tempsu“: Češko-slovaškimi prostovoljcem bo izročilo mesto Pariz, preden odidejo na bojišče, zastavo, ki jo je izgotovil njih rojak Kuba v Parizu. Ta zastava — istega modela, kakor zastava francoskih polkov — je svilen, opremljena z zlatim trakovi, razdeljena v dve enaki prog, zgoraj bela, spodaj rdeča in obrobljena z modrim robom, na katerem so vsi ti zlati listi. V sredi zastave na sprednji strani se blesti češko-slovaški monogram, na drugi strani pa številka polka. V voglu so vsi ti grbi jugoslovanskih narodov, katerih zvezo simbolizirajo štiri spojeni prstani, ki so pritrjeni na zastavnih drog. Na zastavo je privezan še dolg in širok trak, ki nosi na belo-rdečem polju v češkem in francoskem jeziku napis: „Pariz — češko-slovaški vojski“.

Dnevne vesti.

„Novice“ so izšle! V sredo dne 3. julija so izšle „Novice“. Izhajajo vsako jutro in prinašajo tako najnovejše novice. Z vsako številko so zanimivejše. Širite jih, naročajte jih, pošiljajte jim novice! Do konca leta veljajo 20 K, za četrt leta 10 K, za mesec 3 K 50. Naročnina se pošilja na naslov: Upravništvo „Novice“, Ljubljana, Zadružna tiskarna.

Oči se odpirajo. Kar strmeli smo, ko smo brali sobotni uvodni članek v „Slovenec“ pod naslovom: Zaupnikom. Ali je mogoče? Popreje taka ljubezen, zdaj pa taka sprememba. Popreje so bili vsi vogali prepopani z letaki: Vsi na shod in vsi mladini so iz prižnic doli klicali: Vsi na shod, zdaj pa teh shodov ni več treba: Zdaj pa Slovenec milo prosi, naj se vendar pojasnijo razmere, kaka razlika je med S. L. S. in pa med novo jugosl. dem. stranko. Bog ne daj, da bi zapisal: liberalno! Loparje ima „Slovenec“ samo za dr. Š. in dr. L. Počasi prihaja spoznanje, pa je prepozno. Naj gredo ljubljanski gospodje sedaj po deželi sami — pojasnjevati.

Dr. Tavčar ima slabe sanje. V „Slov. Narodu“ je dr. Tavčar priobčil „Pozdrav Jugoslovanski demokratični stranki“ v katerem ji nič kaj posebno dobrega ne obeta. Dr. Tavčar pravi: Da želimo novi stranki dobro in pametno bodočnost, ume se samo ob sebi; da ne bo izpolnila vseh nad, kakor jih še na Angleškem ne izpolnjuje nobena politična organizacija, je tudi gotovo. Da z novo stranko ne nastopi v Slovencih tista idealna enakost, ki bo mogoča samo sodnega dne pred Sodnikom sveta, tega ni treba posebej dokazovati. Zatorej je izključeno, da bi se na ulicah s 1. julijem t. l. naprej z eno in isto besedo pozdravljali. Z imenom stranke se ne bodo spremenile hipno vse druge okoliščine, ker tudi bodoče vodstvo ne bo imelo moč, delati čudežev. Tudi v bodoče se bodo napravljale napake pri vodstvu stranke; dolžnost stranke pa bode, te napake popravljati, ali brez vsake zavratnosti in, kakor rečeno, s prizanesljivostjo, katero si morajo člani stranke med seboj izkazovati, če nočejo, da se vsak mesec ne dogodi kaka secessio plebis in montem sacrum. Bodoča stranka bo morala vedno paziti na to, da ne zagazimo v take razmere. Ko se zaleti v „Lampetovo stranko“, pravi dr. Tavčar: Ali nespametno bi bilo misliti, da sta Šusteršič in Lampe v Slovencih brez moči, in kadar pride do prve važne volitve, izkazalo se bode, da morda — in najsi korakamo ločeno — premagamo nasprotnika le tedaj, če pojmeta naša in Slovenska ljudska stranka z združenimi silami v boj! — To je torej cilj dr. Tavčarjev — s pomočjo Kalanovcev se polastiti dež. odbora, da bi liberalna peta zopet tlačila našega kmeta. Prelat Kalan s svojimi listi opravlja res čedno delo.

Samo za narodnost se gre. Tako slišim večkrat. Ali je resnica? V tem smo in moramo biti vsi edini, tako se trdi. Edinost je res lepa reč, ampak skušnjava nas uči, da smo pri taki edinosti navadno vedno mi tepeni. Zakaj zdaj liberalcem raste greben? Ker smo edini! Spominjam se nekega shoda, na katerem je dr. Š. — kot skušen politik — izjavil, dvakrat smo bili z liberalci edini, pa obakrat smo bili mi tepeni, v tretjič pa ne grem več na lim. Resnično! Mislim, da bi tudi narodno vprašanje slovenska duhovščina boljše in lepše sama rešila, kot pa v zvezi z češkimi in slovenskimi svobodomisleci! Starin.

Jugoslovanska Strokovna Zveza je imela občni zbor, na katerem so mnogo govorili. Vendar v poročilu načelstva ni nič besedi o uspehu te organizacije med slo-

venskim delavstvom. Poročilo je premlevalo „stare spomine“. V „Naši Moči“ nitl ne povedo, koliko je število članov Jugoslovanske Strokovne Zveze, ker bi jih sicer bilo v javnosti lahko sram pred delom socialne demokracije in ker bi se tako pokazal ves humbug. Da na to „delavsko“ organizacijo Kalanova stranka ne more biti ponosna, priča računski zaključek v katerem se izda, da so vplačila znašala l. 1816 celih 4777 K 83 vin., l. 1917 pa samo 2653 K 53 vin. In to naj predstavlja delavsko organizacijo? Tudi tu velja rek: Riba pri glavi...

To je delo za delavstvo! Na občnem zboru „Jugoslovanske Strokovne Zveze“ so sklenili, kakor pravi „Naša Moč“: „Načelstvo J. S. Z. se poziva vplivati na to, da se prirejajo poulične delavske manifestacije, ki naj se jih udeležujejo člani več ali cele naše organizacije“. Torej: namesto kruha — kamen.

Tudi socialni demokratje se pritožujejo. Socialnodemokrati „Naprej“ piše: „Od takrat, ko je sklicala Slovenska ljudska stranka sporazumno z narodno-napredno stranko v Trbovljah manifestacijski shod za ujedinjenje vseh južnih Slovanov, na kateri je bila tudi povabljen socialno-demokratična stranka, se dogajajo nepoštenosti od narodno-napredne stranke, ki si nadene te dni novo ime jugoslovanska demokratična stranka, s tem, da dopoveduje našim članom, da bo to stranka, v katero se naj združijo vsi Slovenci. „Naprej“ pravi, da so se v Trbovljah zastopniki napredne stranke in S. L. S., predvsem dr. Benkovič postavili na stališče, da se more sprejeti le taka resolucija, ki odgovarja predmetu ter načelom naše stranke. „Naprej“ pravi: „Obsegati ne more taka resolucija zahval Jugoslovanskemu klubu, kakor tudi ne onega, ker ne odgovarja sklepom desetega strankinega zbora jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Ljubljani“. „Naprej“ pravi, da so liberalci postavili ljudi kot prvobornike, ki so bili dosedaj strankarsko nevtralni in zaključuje svojo pritožbo: Gospode liberalce opozarjamo, naj s svojo zvižajo prenehajo, ker drugače bomo prisiljeni k protiukrepom in k boju, ki bi bil ob sedanjih političnih situaciji morda neprimeren“.

Bratenje mladinev z liberalci. Duhovnik nam piše: Nekje na deželi je te dni prišel na dopust vojak, ki je bil pred vojsko član Marijine družbe, načelnik Orla in jako delaven član tamošnjega izobraževalnega društva. V čast mu bodi povedano, da je obiskal tudi domačega župnika, s katerim sta se razgovarjala o vojski in časih pred vojsko in po vojski. Župnik ga mej drugim tudi vpraša, ali kaj čita. Odkritosrčno mu odgovori, da sta dva nekdanja Orla pri isti kompaniji skupaj, on je naročen na „Domovino“, njegov tovariš pa na „Slovenski Narod“. Preje sta bila naročnika „Slovenca“ in „Domoljuba“, ker pa sedaj ni baje nikake razlike več med pisavo „Naroda“ in „Slovenca“, sta za spremembo naročila časopisje iz „Narodne tiskarne“. Zelo hvali „Domovino“, kako lepo piše, ter ne vsebuje ničesar, kar bi mu utegnilo škodovati. Župnik zmajuje z glavo, on pa ga tolaži, češ da se gre sedaj edino le za Jugoslavijo, ktero gotovo dobimo, ako bomo edini. Taki in podobni so sadovi bratenja mladinev z jugoslovanskimi demokrati. Ali še ne bo konca?

Netočen mladinski dopisnik. „Domoljub“ ima v ribniški dolini jako plodovitega dopisnika. Nē piše le iz kraja, kjer ima domovinsko pravico, temuč po potrebi tudi iz Novega ali Starega Kota, Drage, Loškega potoka, Sodražice in Ribnice. Ker pa ima gospod res veliko opravila, mu ne smemo v zlo šteti, če je v tem ali onem dopisu kaj pomanjkljivega ali netočnega. V zadnje

številko Domoljuba je napisal kar tri dopise in sicer iz Drage, Sodražice in Dolenje vasi. Najbolje je informiran v dopisu iz Dolenje vasi. Tu bi se lahko marsikaj izpustilo brez škode za širšo javnost. Iz Sodražice bi bil pa moral še marsikaj povedati, če hoče veljati za točnega kronista. Zapisal bi bil lahko, da se ondi prav pridno dela za Jugoslovansko demokratsko stranko, da so ustanovili krajevni odbor, da so se ustanovnega shoda poleg naprednjakov udeležili tudi trije občinski odborniki, ki trdijo, da so pristaši S. L. S., da ti možje ne morejo prehoviti govornika in govora na ustanovnem shodu. Omenil bi bil lahko, da se je na tem shodu priglasilo več naročnikov na „Domovino“, ter da so se izvolili tudi delegatje za glavno zborovanje v Ljubljani. Še to in ono zanimivost bi bil lahko otel pozabljivosti, kar bi bilo gotovo v čast občinam in faram, iz katerih pošilja svoje dopise. Zagotavljamo ga, da nas ni volja še nadalje spopolnovati njegovih dopisov. Tako splošen dopis, kakoršnega je poslal v svet iz Sodražice, lahko napiše tudi za Kamčatko. Le nekoliko več konkretnosti!

Dr. Ivan Šusteršič častni član občine Stari trg pri Kočevju. Občinski odbor občine Stari trg pri Kočevju je v svoji seji z dne 29. junija 1918 sklenil: Podpisani odborniki občine Stari trg v seji dne 29. junija 1918 v zadevi okrožnice z dne 18. junija 1918 došle od veleblagorodnega gospoda dr. Ivana Šusteršiča, deželnega glavarja vojvodine Kranjske, soglasno sklenejo sledeče: Veleblagorodni gospod dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar vojvodine Kranjske, se, ker je nam prejkoslej kot višji dostojanstvenik bil vsigdar za naše obče koristi dobrohotno naklonjen, uljudno naproša, naj glasom sejnega zapisnika z dne 26. avgusta 1912 podeljeno mu častno občanstvo blagohotno obdrži. Stari trg, 30. junija 1918. Mihael Rade, župan, Josip Mihelič, obč. svet., Pet. Šterk, obč. svet., Ivan Weiss, obč. odb., Martin Mihelič, obč. odb., Jurij Šterk, obč. odb., Josip Šušter, obč. odb., Josip Šmalcel, obč. odb., Ivan Šterk, obč. odb., Marko Maurin, obč. odb., Ivan Šterk, obč. odb., Pavel Majerle, obč. odb., Ivan Bižal, namestn., Pavel Mihor, namestn., Marko Režek, namestn., Marko Šterk, namestn.

Občinski odbor občine Stari trg pri Kočevju obsoja veleizdajalsko početje Ante Trumbiča in njegovih sodrugov. Sklep občinskega odbora v seji z dne 29. junija 1918: Podpisani odborniki občine Stari trg navzoči v seji dne 29. junija 1918 soglasno in navdušeno ter z iskreno hvaležnostjo pozdravljamo resolucijo deželnega odbora kranjskega, navedeno v okrožnici z dne 21. junija 1918, št. 7078, s katero se zavrača z največjo ogorčenostjo poizkus veleizdajalca Ante Trumbiča in njegovih sodrugov zavesti prebivalstvo naše dežele v veleizdajstvo. Obenem pa srčno želeč in Bog tudi daj — da se povrne zaželjeni mir, ter prosimo, naj Vsegamogočni blagoslovi delo vseh pravo mislečih, ki zvesto in čuječe stoje za cesarja in domovino pod žezlom habsburško-lorenske dinastije. Stari trg, 30. junija 1918. Mihael Rade, župan, Josip Mihelič, obč. svet., Peter Šterk, obč. svet., Ivan Weiss, obč. odb., Martin Mihelič, obč. odb., Jurij Šterk, obč. odb., Josip Šušter, obč. odb., Josip Šmalcel, obč. odb., Ivan Šterk, obč. odb., Marko Maurin, obč. odb., Ivan Šterk, obč. odb., Pavel Majerle, obč. odb., Ivan Bižal, namestn., Pavel Mihor, namestn., Marko Režek, namestn., Marko Šterk, namestn.

Celovškemu vikarju Smodeju, kakor poročajo „Freie Stimmen“ služba ni bila odpovedana. Ali je bila dotična vest le reklamna?

Odložil svoj slovenski prilmek. Rezervni mornariški zdravniški aspirant Albert Jeschek je te dni promoviral na graški univerzi za doktorja medicine. Takoj na to pa je odložil svoj lepi slovenski priimek Ješek, ker mu je štajersko namestništvo rade volje ustreglo, da sme nositi priimek Steidler po svoji materi.

Resnici na ljubo prosim, da priobčite 1. da na Zaplazu nisem nič govoril o shodu na Rakovniku in tudi nič namigaval nanj, marveč imel le govor strogo verske vsebine; 2. da v nunski cerkvi v Ljubljani nisem rekel, da bo Ljubljana glavno mesto Jugoslavije; 3. da nisem več urednik „Vzajemnosti“; torej se iz nje ne more sklepati, da nisem šel v političen penzijo. — Želim, da se v Marijine družbe in druge verske organizacije ne zanaša politika. In to je poleg drugih tudi en vzrok, zakaj sem se začel politiki res umikati. Janez Kalan. — Opomba uredništva: Prosimo dopisnika za pojasnilo.

Kurentov album je brošura ali zvezek, ki ga je po večini sestavil znani slovenski framazon Zalar. V naslovu trdi, da je delo humoristično. V resnici najdemo notri malo humorja, pač pa veliko nezmisel in slabo karikiranega sramotenja. Največ je posvečenega dr. Šusteršiču in njegovim prijateljem. Povrh tega se najde notri po nemškem Simplificisimu slabo kopiranih sestavkov blasfemične vsebine, sramotenje praškega nadškofa, karikiranje zakramenta sv. birme, škofove mitre, kateri je dana oblika kačje glave i. t. d. i. t. d. Delo samo na sebi je brez vsake književne vrednosti, če ga mi omenjamo, ima svoj vzrok samo v tem, ker se nam zdi potrebno povedati svetu, da je to brošuro priporočil list „Slovenec“ in da ga je razpečevala „Katoliška bukvarna“.

Na knezo-škof. privatni gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano se je zaključilo šolsko leto 1917/18. danes, 28. junija, s sv. mašo in razdelitvijo letnih izpričeval. Letos je izšlo tudi tiskano letno poročilo za šolski leti 1916/17. in 1917/18. Na prvem mestu je zanimiv spis gosp. prof. Jož. Kržišnika o zavodu v vojnih letih 1916-1918. Iz letnega poročila za šolsko leto 1916/1918. posnemamo, da je na zavodu poučevalo 19 učnih moči; učencev je vstopilo v zavod začetkom šolskega leta 364, med šolskim letom pa še 26, torej skupno 390 učencev. Med šolskim letom jih je izostalo, ozir. odšlo k vojakom ali se vrnilo k vojakom 76 učencev. Število učencev koncem šolskega leta 1917/18. znaša torej 314, izmed katerih je 311 Slovencev in 3 Hrvatje, vsi rimsko-katoliške vere. Učni uspeh je sledeči: 80 odličnjakov, 200 sposobnih, 14 vobče sposobnih, 13 nesposobnih. Ponavljalni izpit se je dovolil 5 učencem, dva pa sta ostala brez razredbe. Prostoročno risanje jih je obiskovalo 239, telovadbo 298, petje 231, italijanščino 60, francoščino 11, stenografijo (slovensko in nemško) 48 učencev. Stipendistov je bilo 31 in so prejeli skupno vsoto K 7401.46.

Predsedstvo po dispenzi. O volitvi predsedstva trgovske in obrtne zbornice se poroča, da je zbornični svetnik Pammer dal liberalcem privoljenje, da so to pot vsilili namesto njega Slovenca. Torej so Nemci za ta slučaj dali liberalcem dispenzo od pogodbe. Pogodba pa obstoji dalje.

Suhomlinov — vratar. Bivši ruski vojni minister Suhomlinov, ki je bil svojčas obsojen, pozneje pa pomiloščen, je sedaj popolnoma brez sredstev, dasi je bil nekdanj milijonar. Da se preživi, opravlja službo vratarja v neki pisarni.

Samoodločba za Trumbiča ali proti njemu.

V nenavadno toplih izrazih je pisana zahvala, ki jo je poslal kranjskemu dež. odboru cesar Karl, ko je izvedel za odločni in moški sklep, s katerim je obsodil avtonomni zastop kranjske dežele veleizdajsko agitacijo dr. Trumbiča in tovarišev. Cesar pravi, da je občutil srčno veselje nad to izjavo. Že iz tega se vidi, kako umestna in potrebna je bila ta izjava.

Še bolj pa to dokazujeta glasili tako zvane S. L. S. in Jugoslovanske demokracije. Kakor bi dregnil v sršenova gnezdo, tako so šli pokonci. V osebi dr. Trumbičevi se čutijo vsi razžaljene in ogorčene. Še celo ne obstoječi Narodni Svet se je razburil v embrionalnem stanju svojega pripravljalnega odbora in je občutil tako ogorčenje nad izjavo deželnega odbora, da je izdal oklic na občine, s poukom, kako se naj ognejo pozivu deželnega odbora. Ta pouk duševnim zmožnostim tega pripravljalnega odbora ne dela časti.

Najbolj se je pa razburil „Slovenec“. Kar je v tej stvari započelo glasilo Katol. tiskarne, je nečuvsen škandal in sramota. „Slovenec“ hujska naravnost občine k uporu proti postavni oblasti in jih pozivlje, da ne smejo skleniti resolucije, ki obsoja veleizdajstvo.

Na najnesramnejši način napada „Slovenec“ deželni odbor. Ne Trumbič, ampak deželni odbor se obsoja kot „notranji sovražnik“. — „Tuja služba“ se imenuje v „Slovencu“ poziv na obsodbo očitne veleizdaje.

„Slovenec“ piše:

„Kakor krvnik stoji dež. odbor nad občinami in jim kliče: „Za Trumbiča ali proti njemu? Podpišite protest, kakršnega smo Vam predložili, zatajite deklaracijo, kakor smo jo zatajili mi, če ne, ste veleizdajalci!“

To je nečuvstvo, pa poučno! Kdor obsoja veleizdajo, izda deklaracijo? Katero neki? V tem izreku „Slovenčevem“ je izražena vsa velikanska sleparija, ki jo ta list počenja z imenom deklaracije.

V resnici je „Slovenec“ takozvana jugoslovanska deklaracija samo plašč, pod katerim se skriva Trumbičeva politika. To je sedaj jasno pokazal. Ako bi „Slovenec“ res delal za majniško deklaracijo, bi moral pozivljati občine, naj pristopijo k resoluciji dež. odbora, ker ta izjava je popolnoma v smislu deklaracije. „Slovenčev“ stališče je pa v smislu kriškega pakta. To je razlika.

Odbor Katoliškega Tiskovnega društva, ki je odgovoren za tako pisavo „Slovenca“ pa nujno pozivljamo, da sedaj on nastopi in poda svojo izjavo o taki pisavi „Slovenčevi“! Gospodje na dan! Samoodločba!

Dolžnost,

najbolj neizprosna vseh zapovedi,
pa tudi

preizkusni kamen
vrednosti ljudstva

zahteva zapovedljivo, da podpiše
vsak Avstrijec

8. vojno posojilo.

Agitirajte za „Novice“.

Gospodarske vesti.

Rok za podpisovanje vojnega posojila je podaljšan do 18. julija. Zganite se vsi v obrambo države!

Odprava dednega prava. Sovjet ruskih ljudskih komisarjev je sklenil odpraviti dedno pravo. Tako bi potemtakem postalo premoženje vsakega posameznika državna last kakor hitro umrje. Ta sklep ne pomeni nič drugega kakor splošno odpravo privatnega imetja in je odprava dednega prava prvi korak k temu, kajti ko pomrjejo sedanji lastniki bo potem že itak vse državna last. Sovjet gre z enakimi sklepi daleč preko Marksove doktrine in bo nekega dne izzval novo, gospodarsko anarhijo. Uboga Rusija in ubogo rusko ljudstvo, za kako različne in bedaste eksperimenta te izrabljajo!

Zaloge, ki jih lastnik ne napove — zapadejo. Doslej so po postavi zapadle le take zaloge, ki jih je bil lastnik dolžan napovedovati, pa jih je kaka komisija kot skrite iztaknila. V posebni naredbi pa je poveril urad za prehrano ljudstva politične oblasti in sodišča, da spoznajo vsako blago za zapadlo v korist države, ako se nahaja po nepravilni poti v prometu. To posebno velja tudi za žito, ki se ga pri revizijah najde v mlinih brez mlevske karte in za blago, ki se razpošilja brez transportnih dovoljenj.

Kmet ne bo mogel ničesar več zamenjavati. Naredba urada za prehrano ljudstva, ki ureja promet z žitom in stročninami je letos znatno ostrejša kakor lansko leto. Poleg tega vsebuje posebno določbo po kateri kmet ni dolžan oddati žitnemu zavodu le samo po naredbi zaseženega žita, ampak mora oddati žitnemu zavodu tudi one množine žita, moke, stročnin in pod., ki so mu po naredbi prepuščene za živež oziroma za krmo, četudi jih sam sebi pritrga. Po tej naredbi se bo skoro gotovo smatralo vsako zamenjavanje za prestop, kateremu bodo sledile kazni, blago pa bo zapadalo državi. To je prva modrost in trdost novega prehranjevalnega ministra Paula. Le tako naprej in kmalu ne boste imeli kaj rekvirirati! Bože mili, ali prav nič ne pomislite, da je kmet tudi občutljiv, da ima tudi svoj ponos, da je struna na loku njegovega trpljenja že tako močno napeta, da mora vsak trenutek počiti! Kar se od kmeta zahteva gre s tako silo, ali je kmet res največji zločinec in najbolj nezanesljiv človek? Tako ravnanje se že sedaj maščuje in se bo še bolj in to celo, ker take brezprimerno krute odredbe najbolj zadevujejo le malega kmeta. Samo daj in daj! Preskrbite nam obleke in obuval in drugih potrebščin za katere smo primorani zamenjavati, sebi pritrpati lastno blago, rešite nas raznih tihih in od vlade privedljivih odeduhov, pa nam ne bo treba svojih pridelkov skrivati in vam jih bomo radi oddajali. To storite, pa takoj! Dajte nam, česar tudi mi potrebujemo in dajte nam tudi poceni, kakor hočete od nas imeti vse pol zastonj. Storite to takoj in sicer z enako, nesramno trdoto, kakor jo uporabljate nad kmetom! Pravica mora biti za vse enaka!

Prosta kupčija. Na Dunaju so cene za sočivje zelo padle odkar je dovoljena prosta kupčija. Solata je bila preje po 80 vinarjev, sedaj je po 10 vinarjev, špinača je stala prej K 2-50, sedaj stane 80 vinarjev. Samo beležimo. Cene na pražkem trgu se niso skoraj prav nič znižale in stane 1 kg špinače najmanj K 4-20.

Zdravilišče vojnih dobičkarjev. „Az Est“ o zdravilišču Šiofok na Blatnem jezeru na Ogrskem: Največji del zdravniških gostov, dunajske in berlinske rodbine, plačujejo cene ogromne tako za stanovanje z dvema sobama 6000 K (šesttisoč!), za liter mleka 5 do 6 K, za malo gos 200 K.

Tudi ravnateljstvo zdravilišča uganja nečuvno oderuštvo. Za porcijo desertnega mleka, en deciliter, zahteva 3 K t. j. za en liter 30 K! Srečni Dunajčani in Berolinci, ki so v stanu to plačati. Vidi se pa, kako nečuvno izrabljajo Ogrski poželjenji vnanjih gostov po dobri in tečni hrani. —

Dobava konj iz Ukrajine. „Deželno mesto za vnovčevanje živine“ upa dobiti v najkrajšem času večje število konj v starosti 6 do 7 let iz Ukrajine. Te konje bo „Deželno mesto“ razdelilo izključno le med poljedelce, posebno one, ki so oddali veliko živine za vojaške namene. Konji bodo znatno cenejši, kakor so splošno pri nas. Prekupci ozir. trgovci s konji so od te dobave izključeni. Ko bodo konji došli, se bo to razglasilo v časopisih in pod kakimi pogoji se bodo oddali. Ukrajinski konj je troje vrst, težki kmečki, srednje lahki in mali. „Deželno mesto“ si je vzorec teh konj na Dunaju ogledalo in se mora reči, da so živali prvovrstne, krepke in zdrave, le vsled daljnega transporta nekoliko mršavi.

Nove prevzemne cene za seno in slamo je določil urad za ljudsko prehrano z odredbo z dne 3. junija t. l., drž. zak. št. 192, ki ureja tudi promet s suho krmo. Zasežen je ves pridelek letine 1918 in se sme prodajati le „Kranjski poslovalnici za suho krmo“ v Ljubljani (to velja seveda samo za Kranjsko). Oddaja suhe krme potrebnim porabnikom je v okrožju občine dovoljena le s privoljenjem župana, za izvažanje izven občine pa je potrebno posebno dovoljenje omenjene poslovalnice za katero je pa treba prositi potom županstva. Cena za 100 kg dobrega, zdravega sena ali detelje je določena na 25 K, za 100 kg škope na 14 K, za 100 kg vsake druge slame pa 12 K. Za v bale stisnjeno in povezano blago sme oddajnik zahtevati pri vsakih 100 kg K 3-20 doplačila. Za dovoz je določena povrnitev od 100 kg pri razdalji do 5 km po 1 K, pri razdaljah nad 5 km pa za vsak nadalji kilometer po 25 vin. več.

Kmečki oderuh. Kmet je pripeljal trgovcu v mesto voz bukovih drv. Ko je kmet zmetal drva z voza ga vpraša trgovec: „No, očka koliko pa vam sedaj plačam?“ kmet je odgovoril: „No, gospod, mislim, da so drva pač vredna špuljo cvirna. Eno špuljo cvirna mi bodo dali.“ — Medtem je pripela družba mestnih veseljakov, ki so se vračali s ponočnih zabav znano: „Tu se špeglaj brumna duša . . .“

O kmetijskih nadaljevalnih šolah se razpravlja v raznih spisih in knjigah. Zahteva se, da se uvede obligatni pouk za kmetijske nadaljevalne šole za vse dečke in deklice od 14.—17. leta po vseh deželah s tedenskim najmanj dvakratnim obiskom s skupnim številom 6 učnih ur. — Na Kranjskem bi kazalo izpremeniti ponavljalne šole v kmetijske tečaje. Brezdvomno pa je pouk v kmetijstvu in gospodinjstvu v naših šolah na deželi nujno potrebno. Sedanji učni načrti so za ljudske šole na kmetih popolnoma neporabni.

Oprostitev. Za urgence v oprostilnih zadevah je potrebno: 1. ime (natančno); 2. rojstni letnik; 3. šarža pri vojaki; 4. ako dotičnik že služi ali je dodeljen že kakemu oddelku, njegov natančen vojaški naslov, (zadnji oziroma za časa vložitve prošnje); 5. kraj (vas, občina, okrajno glavarstvo, dežela) pristojnosti; 6. ako je dosedaj že oproščen, termin do katerega je oproščen, dan in številka dotičnega odloka oziroma prepis odloka samega; 7. dan in številka, pod katero je šla prošnja in od katere oblasti (okrajno glavarstvo, deželna vlada itd.); 8. na katero ministrstvo je šla prošnja; 9. posebnega uvaževanja vredno okolščine, radi katerih je oprostitev v javnem interesu

potrebna. — Ako ni gorenjih podatkov, je vsako posredovanje težko ali pa popolnoma brezuspešno. Kajti v takem slučaju pride k nerešeni prošnji še urgenca, ki je tudi ministrstvo ne more rešiti; delo se kopiči, uspeha pa ni. Prošnje rešuje po največ domobransko ministrstvo. One prošnje, ki gredo na poljedelsko ministrstvo, se odstopajo v končno rešitev domobranskemu ministrstvu. Ako je dotičnik na bojnem polju, odloča o zadevi vrhutega še armadno poveljstvo. Enako pri častnikih. Pri rojstnih letnikih 1898, 1897, 1896, 1895 in 1894 oprostitev ni dopustna. Prošnje za oprostitev morejo vlagati le interesi sami, njih domači, občine ali kaka druga javna oblast. Poslanci neposredno tega ne morejo storiti. Isto velja tudi glede prošenj za dopuste. (Te se pošlje najbolje na pristojno poveljstvo, kateremu je dotičnik podrejen). Dopisi, ki ne vstrezajo gorenjim pogojem; ostanejo nerešeni. Z vpraševanjem na take nepopolne dopise se zgubi veliko časa in uspeha pri stvari sami. Opozarjamo na zgorajšnje posebno gospode župane in občinske tajnike, da v interesu stvari to pojasne vsem interesiranim.

Centrala za mast in olje akc. družba je imela v februarju svoj redni občni zbor na katerem se je sklenilo prebiti 1,227.271 K prepisati deloma na rezervni fond, dalje je bil določen znesek 300.000 K kot 6% obresti akcijskega kapitala, drugo se je določilo v poravnavo za davke itd. Tedaj je tudi ta centrala pošteno zaslužila. Vsega dobička v javnem računu seveda ni videti, ker se kakor povsod, gotovo tudi tu glavni dobički na kakoršen koli način skrijejo.

Novo veliko gospodarsko podjetje ustanove v Zagrebu. Podjetje se bo bavilo s trgovino s sadjem in drugimi pridelki. Društvu bo ime „Hortus“.

Prodaja sena v košnji je po novi odredbi dovoljena, toda posestnik travnika mora naznaniti oddano košnjo c. kr. okrajnemu glavarstvu in mora navesti ime kupca (najemnika) in množino pridelanega sena. Kupec (najemnik travnika) mora dobiti za prevoz sena potom dotičnega županstva prevozno dovoljenje, ki ga izda poslovalnica za suho krmo pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano, podružnica za Kranjsko v Ljubljani. Opozarjamo na to naša županstva, posestnike travnikov, ki so oddali svoje travnike v najem ali ki so prodali samo košnjo in kupce takih košenj ozir. najemnike travnikov. Brez prevoznega dovoljenja se ne sme kupljeno seno prepegljati, ker bi se sicer lahko zaseglo in odzelo.

Zatiranje ubožcev. Pri c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu v Ljubljani se čudno postopa z invalidi. Ako je kdo pri klasifikaciji spoznan, da ima 50% delanezmožnosti, mu nakažejo mesečno 14 K penzije. Kako naj se s temi kronami preživlja? Državna podpora se mu ne more priznati, če njegovi svojci dobivajo kak preživljenski prispevek, n. pr. K 1'60 na dan. Ako ima pa kdo 30 ali 40% delanezmožnosti, mu dajo eno leto dopusta, pa brez penzije. Samo nekaj kron so mu znabiti dali za dobljene rane. Več let so junaki preživeli v strelskih jarkih in prelivali kri za blagor Avstrije, sedaj pa kot pohabljeni morajo beračiti. Naj le zahtevajo naši poslanci parlament in ljudstvo z njimi. Krivice se morajo odpraviti, tudi krivični zakoni in krivično uporablanje nejasnih zakonov.

Mlad prešiček za rejo prodan za 1020 K. Na sobotnem živinskem trgu v Plznu je bil prodan prešiček, ki je tehtal 15 kg, za 1020 K, torej kg žive vage za 68 kron. In kozlički so se prodajali najceneje za 80 K.

Nove petkronske bankovce namerava izdati avstro-ogrška banka.

Kam gredo provizije in remuneracije.

V kmetijskih krogih čimdalje bolj raste nevolja zaradi dejstva, da se raznim v službi za zbiranje in rekvizicije živil stoječim osebam izplačujejo izredno visoke svote kot nekatere remuneracije. Nekje so v nekem okraju dobili člani neke zbiralne ali rekvizicijske komisije celih 22.000 kron remuneracije dasiravno so dobivali za svoj trud običajne dijete in so se jim povrnili potni stroški. Poleg te dobrote pa so bili večinoma vsi tudi vojaščine oproščeni. Nepravilno razmerje med določenimi prevzemnimi cenami za razne kmečke pridelke in med stroški zbiranja oziroma rekvizicij seveda pri delitvi takih posebnih, visokih, v javnih službah neobičajnih nagrad, postaja na ta način še bolj neugodno. Kmetje se upravičeno pritožujejo, da njihov trud v sedanjih razmerah in dvakrat težje delo ni primerno plačano in so prevzemne cene za njihove pridelke splošno prenizke in niso v nikakem razmerju s kupivno vrednostjo sedanjega denarja, medtem pa se za rekvizicijo in razdeljevanje istih trosijo neupravičeno visoke svote. Nepotrebne visoke remuneracije neprimerno podražijo živila konsumentom, ako pa niso na te prevajene in to navadno niso, tedaj pa neprimerno obtežijo državne finance in davkoplačevalce. Ako pa se že dobijo sredstva za razne nagrade, tedaj iste gotovo ne gredo rekvizicijskim uradnikom in komisijonarjem, ki pri tem nimajo drugega dela kot konstatirati zaloge in predpisati množino oddaje, ampak gredo onemu, ki je delal in skrbel, da so pridelki tu, ki jih je pospravil in čuval, ki jih je zvozil na železnico, v mlin in tako dalje; te nagrade gredo po vsej pravici — kmetu. Brezdvomno tako zahtevanje kmetov ni neupravičeno, kajti razdelitve takih nagrad bi gotovo dvignile veselje do večjega pridelovanja, kar bi prišlo v prid ne samo državi, kar ne bi samo dela rekvizicijskih organov olajšalo, marveč kar bi tudi kaj nasitilo želodec nepridelovalcev. Kakor je vlada navadno varčna, da vmazana, kadar gre za pospeševanje kmetijstva, tako je po drugi strani neverjetno radodarna, kadar ima priliko trositi denar za rekvizicije, za popis posestvenih ploskev ali kaj sličnega, ko je vendar v vsakem takem slučaju uspeh itak popolnoma nezadosten in nazadnje mora vlada priiti do prepričanja, da je bilo baš to najmanj uspešno kar je hotela brez kmeta in proti kmetu. Šušmarjenje po pisarnah in vesela potovanja raznih

komisij vlada pač višje ceni kot brez primere težko delo kmeta, katerega povsod in vedno sumiči prikrivanja in mu za vsakim korakom pošilja biriče in žandarje. Gospoda, pokažite kmetu zaupanje, ki ste mu ga dolžni, pojdite mu na roko, dušite ga manj z raznimi odredbami in ne ponižujte ga z rekvizicijami in sramotnimi cenami pa boste videli čudeže.

Drobne politične vesti.

Turški sultan je umrl. — Novi sultan je Wahid ed Diu. — Car in carica sta živa in čila. — Italijani so pričeli s protiofenzivo, ki je doslej brez posebnega uspeha. — Nekateri vesti trdijo, da so boljševiki v Rusiji poraženi.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Cesar je podelil zdravniku gospodu dr. Petru Defranceschi v Gorici viteški križ Franc Jožefovega reda za vojno dekoracijo in z meči. — Za popravo cerkve svet. Ignacija v Gorici je cesarica darovala 10.000 K. — Promoviral je za doktorja filozofije g. Josip Puntar. — Poročil se je c. kr. poročnik v rezervi Ivan Arko z gospodično Merico Arko, roj. Klun.

Ponoči na soboto so priletela nad Celje italijanska letala. Eno so sestrelili. Eden pilotov si je zlomil obe nogi. — „Johanca z Vodice“ je bila pred celjsko sodnijo radi novih sleparij obsojena na dva meseca zapora. — Podpolkovnik Leitner, ki je bil zapleten v aprovizacijski škandal kranjske aprovizacijske družbe, se je v zaporu obesil. — Na Reki je v soboto v gledališču Fenice napadla gospa dr. Stigličeva Ado Svehlo, kasirko pri nekem zobozdravniku, na katero je bila ljubosumna. Zabolja jo je v prsi, vrat in ramo. Dekle se je zgrudilo v krvi.

Umrli so: na Mirni mladenič Janez Papež; v Velikih Laščah župan in posastnik Jožef Virant; v Kranju Leopold Pintar star., posestnik in izdelovalec mlinskih kamnov; v Sevnici 16 let stari Bukovec Anton; v Feltru topničar Vlado Vovk z Bleda; v tirolskih gorah enoletni prostovoljec Joško Jeraj iz Ljubljane; v ruskem ujetništvu sin nadravatelja dež. uradov medicinar g. Pavel Zamida; v Brücknu na Tirolskem Joško Poznik iz Kamnika; na tirolskem bojišču sin nadučiteljev stotnik K. Pavišek.

V Ljubljani so umrli: Ivana Dolničar, zasebnica, stara 80 let; sestra Oktavija Terezija Karlin, usmiljenka, 73 let; med. drogist Anton Debeljak; gđca Alojzija Marič; ob Piavi je padel sin višjega poštnege kontrolorja Ljudevit Junz, drugi in zadnji sin, ki je nesrečni družini padel v vojski.

Za cesarja in domovino!

Za „Vojaški Dom“ v Ljubljani v znak veselja vsled rešitve cesarja iz Sočinih valov in ob rojstvu najmlajšega Habsburžana so darovali v Ljubljani: Al. Korsika K 200.—, Anton Krisper 200.—, Kmetška posojilnica ljubljanske okolice 200.—, Otomar Bamberg 200.—, Heinrich Kenda

100 K, A. Suttner 100 K, Ivan Jelačin 100 K, G. Tönnies 100 K, Max Samassa 100 K, Ivan Zakotnik 100 K, Peter Stepič 100 K, Ivan Bonač 50 K, Jos. Zidar 50 K. Po manjših zneskih, ki izidejo v skupnem zapisniku ob sklepu nabiranja, so nabrali magistratni slugi 2379 K. Vsak dar se hvaležno sprejme. S tem da darujemo kolikor največ za „Vojaški Dom“ v Ljubljani izpričamo tudi hvaležnost do našega vojaštva, ki je obranilo Ljubljano sovražnega opustošenja. Pričakujemo, da posebno gg. trgovci in podjetniki ne bodo s častnimi svotami manjkali v udanostni knjigi, ki se predloži Njeg. Veličanstvu. Darove sprejemata mestni magistrat in deželna blagajna v Ljubljani.

Za Vojaški Dom v Ljubljani (zahvalni dar za rešitev cesarja) so poslali svoje velikodušne darove: Župnija Kamnik 491 K (zbirka župljanov kamniških v župni cerkvi 75 K 90 vin., gospica Ivanka Grašek nabrala v Kamniku 150 K, gospica Anica Orel nabrala v Kamniku 165 K, posojilnica in hranilnica v Kamniku 100 K). Kamnik bodi vzor vsem našim župnijam! Župni urad v St. Lambertu je poslal 6 K 28 vin.

Naša županstva v blagi tekmi izpričujejo svojo udanost cesarju s tem, da s kolikor mogoče velikimi svotami za „Vojaški dom“ hočejo ustreči njegovi želji. Prispevala so nadalje županstva: Ziri 500 K, Predasel 702 K, Idrija 340 K (gerentstvo 300 K, katehet Oswald 40 K), Toplice pri Novem mestu 299 K, St. Rupert 200 K, Postojna 186 K, Orehovica pri St. Jerneju 166 K, Planina pri Rakeku 136 K 20 vin., Podhruška 122 K, Šturje 100 K, St. Vid nad Cerknico 100 K, Mošnje 100 K, Krtna 90 K, Zminec 60 K, Gorenja Trava 56 K 52 vin., St. Jurij pri Dobu 51 K 95 vin., St. Jurij pri Grosupljem 50 K, St. Jurij pri Radečah 50 K, Cermošnice 50 K, Gradišče pri Litiji 50 K, Studenec pri Krškem 50 K, Vič 50 K, Trebeljvo 37 K 88 vin., Dol 30 K, Trojane 20 K, Tržišče 12 K. Prepričani smo, da bodo tem zgledom sledila vsa naša županstva kakor hitro mogoče, kajti zbirko bo treba kmalu zaključiti. Pokažimo, da niso prazne besede pesnikove: „Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovenca ne gane!“

Dekliška Marijina družba v Dragatušu je prispevala 100 K. Živele vrle mladenke. Vse Slovenke naj bi svoj dar položile branilcem domovine!

Od posameznikov smo še prejeli: Dež. glavar dr. Šustersič 100 K, Nikolaj vit. Gutmansthal 50 K namesto venca na krsto dr. Pavletiča, Ot. Bamberg 100 K, Ivan Jax 100 K, Alf. baron Wurzbach 100 K, častniki in uradniki c. kr. čomobranskega dopolnilnega poveljstva 171 K 42 vin., dr. Alfonz Levičnik, c. kr. gimnaz. prof. 50 K, poslanec župnik J. Piber 25 K, Janez Meršolj, župnik v Ratečah 20 K, Ant. Kržič, kanonik, c. kr. prof. v pok. 20 K, E. Regnard 20 K, Robert Smielowski 15 K.

Zbirka Iv. Hladnika pri Devici Mariji v Polju 70 K (darovali Ig. Mrcina 20 K, Iv. Plankar 20 K, Fr. Janežič 20 K, Iv. Hladnik 10 K). Naj bi vesele družbe se večkrat spomnile naših junakov!

Tudi šolska mladina se oglašja. Šolska mladina iz St. Lamberta je poslala 13 K 77 vin., učenci I. mestne slovenske deške ljudske šole 70 K. Šolska vodstva pomagajte, da bo cesarska dvojica med darovalci videla vso našo mladino, kar ji bo gotovo v posebno veselje!

Odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani se obrača vnovič do vse naše javnosti, da prispeva v ta namen kar največ mogoče, da tako postavimo dostojen pomnik velike dobe! Darove je pošiljati na naslov: Odbor za Vojaški dom v Ljubljani.

PRIJAVE NA**VIII. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO**

SPREJEMA PO ORIGINALNIH POGOJIH IN
DAJE RADEVOLJE TOZADEVNA POJASNILA

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.